

Til Sundhedsstyrelsen

Att.: plan@sst.dk

Det Etiske Råd
Holbergsgade 6
1057 København K
Tel + 45 7221 6860
www.etiskraad.dk

18. april 2016
J.nr.: 1604624
Dok. nr.: 64835
UH

Høring: Vejledning om forhåndstilkendegivelser, behandlingsplaner, tvangsfiksering og tvungen opfølgning efter udskrivning, m.v. for patienter indlagt på psykiatriske afdelinger samt Vejledning om udfyldelse af tvangsprotokoller (registrering af anvendelse af tvang i psykiatrien) samt registrering af anvendelse af udskrivningssamtaler/koordinationsplaner.

Det Etiske Råd takker for modtagelsen af ovennævnte i høring. Rådet har ikke haft mulighed for at behandle høringen på et møde.

Rådet har alene bemærkninger til vejledning om forhåndstilkendegivelser m.v.

Unge mellem 15 og 18 år

En generel bemærkning til vejledningen er, at der for unge patienter mellem 15 og 18 år ikke nævnes noget om forældreinddragelse. Unge under 18 år er stadig under forældremyndighed, og ifølge sundhedsloven skal forældremyndighedens indehaver have information og inddrages i den unges beslutningstagen.

Rådet tænker, at det må være særligt vigtigt, at der foretages nøje overvejelser i forhold til, hvordan forældrene informeres og inddrages. Forhold der kan indgå i denne vurdering er på den ene side hensynet til at bevare et fortrolighedsforhold mellem sundhedspersonen og den unge samt understøttelse af den unges udvikling af selvstændighed. Der må også tages hensyn til eventuelle underliggende konflikter i forhold til forældrene. På den anden side står hensynet til forældres ret til information, og at forældre i de fleste tilfælde må være de primære ressourcepersoner for den unge. Også hensynet til forældrene kan indgå

i denne afvejning, da forældre selv kan være medlidende og have behov for information og måske støtte for deres egen skyld.

I vejledning om information og samtykke efter sundhedsloven er det nærmere omfang af pligten til at informere forældre fastsat. Det anføres, at dette vil bero på en vurdering af bl.a. behandlingens karakter, sygdommens alvor, den unges modenhed og behovet for opfølgning i hjemmet herunder for udøvelse af forældrenes omsorgspligt.

Det er Rådets opfattelse, at sådanne overvejelser i det mindste skal indeholdes i denne vejledning, som regulerer de tiltag i form af behandlingsplaner, den unges forhåndstillkendegivelser, eftersamtaler m.v., som anvendes inden for psykiatrien. Når det gælder behandling af psykiske lidelser, er der nogle ganske særlige forhold, der må tages i betragtning, bl.a. den indgribende virkning som den unges sygdom kan have for hele familien. Vejledningen bør derfor indeholde de overvejelser af særlig karakter, der må foretages i relation til forældreinddragelse, når unge mellem 15 og 18 år indlægges på en psykiatrisk afdeling.

Vejledningens punkt 3 om behandlingsplaner:

Det anføres i vejledningen, at personalet kan tage imod oplysninger fra pårørende, også selvom patienten ikke giver samtykke til videregivelse af oplysninger til pårørende. Det kan i sådanne tilfælde efter Rådets opfattelse være hensigtsmæssigt at orientere de pårørende om, at deres oplysninger kan blive tilført journalen, og at patienten har indsigt i denne.

Vejledningens punkt 4 om patienter under 15 år:

I relation til magtanvendelse overfor mindreårige under 15 år har Rådet tidligere bemærket, at vejledningen i højere grad end det er tilfældet, bør udtrykke et egentlig proportionalitetsprincip, hvor den unge patients alder, modenhed og sygdomstilstand nøje vurderes i forhold til indgrebets karakter og betydning.

I lovforslagets bemærkninger på dette punkt anføres:

"Ud fra proportionalitetsprincippet skal der være et rimeligt forhold mellem den udøvede tvang og det, der søges opnået med tvangsanvendelsen, herunder set i forhold til alvoren af den tilstand, der søges behandlet, og de deraf afledte konsekvenser. Der skal også foretages vurdering i forhold til de konsekvenser, der kan være af at bruge konkrete tvangsindgreb. Jo mere indgribende et tvangstiltag er, og jo yngre den mindreårige patient er, jo mere vil tale for, at det vurderes, om be-

handlingens formål kan opnås via alternative metoder. Fx bør et alvorligt indgreb som tvangsfiksering i udgangspunktet ikke anvendes over for mindreårige.”

Det er Rådets opfattelse, at disse bemærkninger bør stå i vejledningen.

Vejledningens punkt 7 om tvangsfikseringer

I Rådets høringsvar til lovændringen fra 2015 anføres, at Rådet gerne ser en udvikling fremmet, der har som mål at reducere brugen af tvangsfiksering. Man kan efter Rådets opfattelse overveje direkte i vejledningen at indsætte en sådan målsætning og herunder anføre, at eventuel erstatning med andre tvangsformer som fx indgift af beroligende medicin med tvang ikke altid er hensigtsmæssigt, da det afgørende er, at tvang i videst mulige omfang reduceres eller undlades.

Vejledningens punkt 11 om husordner

Husregler kan være ganske indgribende, og anvendelse af sådanne regler kan undertiden af patienter føles som en pression eller sanktion og dermed som "skjult tvang". Rådet er af den opfattelse, at vejledningen giver gode retningslinjer for anvendelse af husregler, men at det kan overvejes i vejledningen at gøre opmærksom på, at hvis patienter føler sig udsat for skjult tvang gennem usaglig anvendelse af sådanne husregler, kan patienten rette henvendelse til sygehusmyndigheden. Denne mulighed bør patienter gøres opmærksom på i forbindelse med indlæggelse eller snarest herefter.

Med venlig hilsen
på Det Ethiske Råds vegne

Gorm Greisen
Formand